

نام فعلی: هفت مسجد

منطقه: ۱۲
نشانی: خیابان ۱۵ خرداد، خیابان
مصطفی خمینی، محله عودلاجان

کوچه ششم کنیسه

محله عودلاجان بیش از ۴۰۰ سال قدمت دارد و می توان گفت میدان سرچال تهران قدیم یکی از نخستین محل تمرکز یهودیان در محله عودلاجان بوده است.

به همین دلیل وجود ۲۰ کنیسه باعث شده تا تمرکز کنیسه ها در این محله از سایر محله های پایتخت بیشتر باشد. در یکی از کوچه های این محله به تنهایی ۷ کنیسه قرار دارد. علیرضا زمانی، تهران یژوه، درباره این کوچه می گوید: «از قدیم در محله عودلاجان به دلیل فراوانی کنیسه، کوچه ای به نام هفت کنیسه وجود داشت که با گذشت زمان به کوچه هفت مسجد تغییر نام داد. در گذشته در این کوچه باریک و مارپیچ ۳۵ خانوار زندگی می کردند.» به روایت سعید سینایی، از ساکنان قدیمی این کوچه، نخستین کنیسه «خاله» نام داشت که چند هفته قبل از شروع ایام پسخ (عید آزادی قوم یهود از قید بردهداری فرعون های مصر) و پختن مصا (نوعی نان فطیر که یهودیان به طور سنتی در تعطیلات یک هفته ای پسخ می خوردند) در این کنیسه انجام می شد. همچنین ابتدای کوچه، دست راست، کنیسه یوسف شیرازی بود که اغلب شیرازی ها به این کنیسه می آمدند و متولی آن یعقوب صفا، مردی بذلگه و خندان بود. کنیسه بخشی هم با فاصله کمی از این کنیسه قرار داشت که از بهترین کنیسه های این کوچه به شمار می رفت. چهارمین کنیسه «کنیسه یزدی ها» بود که اغلب آنها به این مکان می آمدند. قدری پایین تر در امتداد کوچه هفت کنیسه، ۲ انشعاب دیگر شکل گرفته بود که از سمت چپ به حیاط نسبتاً بزرگی منتهی می شد. در این محوطه ۳ کنیسه دیگر وجود داشت: کنیسه کاشی ها و کنیسه دماوندی ها و کنیسه مخلوط که معمولاً کردها و کرمانشاهی ها و هم کیشانشان از دیگر شهرها به این مکان رفت و آمد داشتند.

کوچه ششم تن

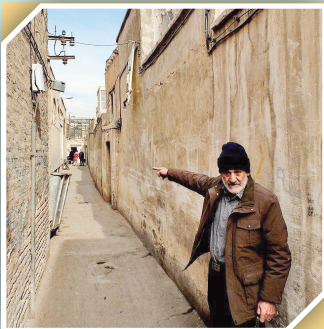
نام فعلی: گذر هفت تن

منطقه: ۱۲
نشانی: بازار بزرگ تهران، راسته
مسگرها

کوچه هفت تن یکی از کوچه های اُستی کنان تهران است. از آن کوچه های تنگ و ترش که قدم زدن در آن حال و هوای تهران قدیم را به رهگذران منتقل می کند. برای رمزگشایی از نام متفاوت این کوچه قدیمی باید تا انتهای کوچه قدم زد، از میان بازار معروف به مسگرها که حالا دیگر نشانی از مسگرها ندارد و با پارچه فروشی ها و لباس فروشی ها احاطه شده گذشت و در پایان مسیر از یک مسجد و مدرسه علمیه قدیمی در دل این کوچه سراغ گرفت که هویت کوچه هنوز هم با این نام قدیمی گره خورده است. در انتهای این کوچه و در میان مغازه های پارچه و لباس فروشی، ناگهان عمارتی زیبا متعلق به محمدحسن اعتمادالسلطنه، نویسنده و مترجم مشهور دوره ناصرالدین شاه قاجار، پیش روی رهگذران قرار می گیرد که آن عمارت هم مانند خود کوچه با نام عمارت کوچه هفت تن شناخته می شود. علیرضا زمانی، تهران شناس، درباره علت نامگذاری کوچه هفت تن می گوید: «کوچه هفت تن نام خود را از یک تکیه قدیمی گرفته است؛ تکیه ای که در دوره قاجار توسط هفت نفر از اهالی صالح و خوشنام محله ساخته و به نام آنها به تکیه و مسجد هفت تن مشهور شد. اکنون نام مسجد و مدرسه علمیه هفت تن به مسجد و حوزه علمیه حضرت امام محمد تقی (ع) تغییر کرده است، اما هنوز اهالی قدیمی محله این کوچه قدیمی و حتی عمارت مشهور انتهای کوچه را نیز با نام تکیه خاطرهانگیز کوچه می شناسند.»

کوچه شترداران

نام فعلی: دیبانی

منطقه: ۱۲
نشانی: خیابان ری بالاتر از
میدان قیام

یکی از مکان هایی که نامش خاطرات زیادی را برای تهران نشین های قدیم زنده می کند کوچه شترداران در چند قدمی میدان قیام است. در دوره قاجار که تهران در قرق انومبیل و وسایل نقلیه موتوری نبود، اهالی تهران عموماً با چهارپا در شهر تردد می کردند و کوچه شترداران کاروانسرای معروفی داشت که محل استراحت و نگهداری از شترها و حیوانات چهارپا بود. کاروانسرای کوچه شترداران طولی بزرگی داشت و جایی برای استراحت شترهای خسته ای بود که از جاده های خاکی تهران عبور می کردند. در آن سال ها این کوچه را به عنوان استراحتگاه شترها می شناختند و به همین دلیل به نام کوچه شترداران شهرت پیدا کرد. کوچه باریک و نسبتاً طولانی شترداران در گذر سال ها دستخوش تغییرات بسیاری شده اما هنوز برخی از بناهای تاریخی این کوچه سرپا مانده اند و تماشای نمای آنها در شلوغی و ازدحام میدان قیام یک غنیمت بزرگ است. در ابتدای کوچه، بنایی با معماری تهران قدیم

به چشم می خورد که ورودی کاروانسرای شترداران بوده است. گفته می شود این نخستین مکانی بوده که در کوچه شترداران ساخته شده و قدمت آن بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ سال تخمین زده می شود. کاروانسرا هم با گذشت زمان به گاراژ تغییر کاربری داده و با تغییرات حوالی میدان قیام سازگار شده است.

کوچه قریحه

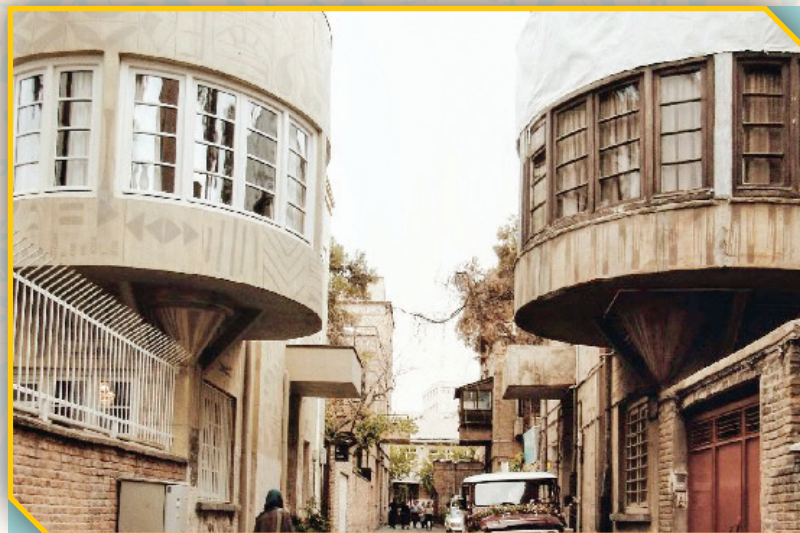
نام فعلی: لولاگر

منطقه: ۱۱
نشانی: خیابان حافظ، ابتدای
خیابان نوفل لوشاتو

عبور از شلوغی خیابان حافظ و ورود به خیابان نوفل لوشاتو، هر رهگذری را با تابلوی کوچه لولاگر مواجه می کند. ساختمان های آجری با بهار خواب های

دل انگیز داخل کوچه با گذشت دهه های طولانی هنوز از گزند ساخت و سازهای بی امان تهران در امان مانده اند و جزو جاذبه های پایتخت به شمار می روند. شکل گیری این کوچه داستان نسبتاً مفصلی دارد. در سال ۱۳۱۷ محمدباقر لولاگر که کارش ساخت و ساز بود با برادرش که در آلمان فرش فروشی داشت شریک می شود و با کمک سرمایه برادرش خانه هایی در همین کوچه می سازد. او به رسم امانتداری مشابه هر ساختمانی را که برای خودش ساخته بود در ضلع غربی کوچه و با بهره گیری از هنر استاد حسن بنا برای برادرش ساخت و اینگونه بود که تنها کوچه قرینه تهران متولد شد. کوچه لولاگر حالا قدمتی ۸۵ ساله دارد و جزو آثار ثبت شده سازمان میراث فرهنگی است. همه ساختمان های این کوچه بعد از ثبت میراث فرهنگی مرمت و بازسازی شده اند و به کافه ها و رستوران های لوکس تغییر ماهیت داده اند. کوچه لولاگر که در نخستین سال های حیاتش با عنوان کوچه قرینه هم شناخته می شد این روزها جزو جاذبه های گردشگری تهران است و خیلی ها برای تماشای ساختمان های قرینه به این کوچه می روند.